

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет права та міжнародних відносин
Кафедра публічного та приватного права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
_____ Олексій ЖИЛЬЦОВ
« 26 » _____ 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

для студентів

спеціальності	081 Право
освітнього рівня	першого (бакалаврського)
освітньої програми	081.00.01 Право

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Прогода № 2347/20
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2020 р.

Київ – 2020

Розробник:

Матвеев Петро Сергійович, д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі:

Матвеев Петро Сергійович, д.ю.н., професор кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри публічного та приватного права Факультету права та міжнародних відносин
Протокол від «26» серпня 2020 року № 1

Завідувач кафедри публічного та приватного права _____ (Лілія ОРЕЛ)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми 081.00.01 Право
2020 р.

Гарант освітньої програми _____ (Наталія СЕРГІЄНКО)

Робочу програму перевірено
2020 р.

Заступник декана _____ (Анфіса НАШИНЕЦЬ-НАУМОВА)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (_____). «__» _____ 20__ р., протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	денна
ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ	
<i>Вид дисципліни</i>	вибіркова
<i>Мова викладання, навчання та оцінювання</i>	українська
<i>Загальний обсяг кредитів / годин</i>	4/120
<i>Курс</i>	4
<i>Семестр</i>	7
<i>Кількість змістових модулів з розподілом</i>	1
<i>Обсяг кредитів</i>	4
<i>Обсяг годин, в тому числі:</i>	120
<i>Аудиторні</i>	56
<i>Модульний контроль</i>	8
<i>Семестровий контроль</i>	30
<i>Самостійна робота</i>	26
<i>Форма семестрового контролю</i>	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Господарсько-правова відповідальність» – досягнення всебічного глибокого розуміння правової природи відповідальності у сфері господарювання, підготовка до науково-практичної діяльності висококваліфікованих фахівців, формування системи знань з правового регулювання відповідальності у сфері господарювання у різних специфічних галузях народного господарства.

Завдання навчальної дисципліни «Господарсько-правова відповідальність» полягає у наданні слухачам знань, що забезпечуватимуть:

- розуміння сутності та специфіки відповідальності у сфері господарювання;
- розуміння сутності, правової природи та значення господарських санкцій;
- правове розуміння природи адміністративно-господарських санкцій;
- здатність до аналізу характерних рис та видів адміністративно-господарських санкцій.

Завдання навчальної дисципліни передбачають формування наступних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК) –

ЗК-1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК-2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.

ЗК-4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.

ЗК-8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.

ЗК-11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.

ЗК-13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК) –

ФК-3. Знання стандартів правничої професії.

ФК-10. Уміння застосувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.

ФК-11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК-12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.

ФК-13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.

ФК-14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.

ФК-15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

ФК-16. Навички консультивання з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

ФК-17. Навички самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК-18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.

Додаткові фахові компетентності спеціалізацій

ДФК-2. Для спеціалізації «правове забезпечення функціонування суб'єктів господарювання». Юридичне супроводження господарських операцій та адміністрування підприємства. Підготовка та правова експертиза договорів. Забезпечення досудового врегулювання спорів.

3. Результати навчання за дисципліною

Студент має знати та розуміти, вміти:

СГ-1. Визначати вагомість та переконливість аргументів в оцінці заздалегідь невідомих умов та обставин

СГ-2. Здійснювати синтез відповідних концепцій і доктринальних положень публічної політики у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання

СГ-3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

СГ-4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми

СГ-5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю

СГ-6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ДН-2. Використовувати різноманітні інформаційні джерела для засвоєння складних питань з певної теми

К-1. Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію

К-2. Викладати матеріал з певної проблематики таким чином, щоб розкрити зміст основних питань

К-3. Відтворювати зміст, демонструючи розуміння з основних професійних та суспільних тем

ПС-1. Належно використовувати цифрову і статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності

ПС-2. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПС-3. Користуватися комп'ютерними програмами у межах стандартного програмного забезпечення з використанням електронних таблиць, графіків та інших можливостей

ПС-4. Працювати в групі як учасник, формуючи власний внесок у виконання завдань групи

ПР-1. Демонструвати знання і розуміння щодо визначення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи

ПР-3. Демонструвати необхідні знання та розуміння суті та змісту основних правових інститутів та норм фундаментальних галузей права

ДПРН. Обґрунтування правової позиції в галузі. Готувати роз'яснення, пояснювальні записки та обґрунтування у галузі. Застосовувати спеціальну юридичну термінологію в галузі. Користуватися базами даних та інформаційними ресурсами в галузі. Застосовувати основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи з урахуванням між інституціональних підходів враховуючи специфіку галузі. Здійснювати правозастосування в галузі. Обґрунтовувати правові позиції щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування, складати юридичні документи щодо супроводження діяльності суб'єктів господарювання, у сфері комунального врядування.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт			
		Аудиторна			Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Загальні положення про господарсько-правову відповідальність.	11	2	2	3	4
Тема 2. Характерні ознаки та види господарсько-правової відповідальності.	11	2	2	3	4
Модульний контроль	2				
Разом за змістовним модулем 1	24	4	4	6	8
Змістовий модуль 2.					
Тема 3. Мета, функції та принципи господарсько-правової відповідальності.	10	2	2	3	3
Тема 4. Межі господарсько-правової відповідальності (підстави та строки реалізації).	10	2	2	3	3
Модульний контроль	2				
Разом за змістовним модулем 2	22	4	4	6	6
Змістовий модуль 3.					
Тема 5. Межі господарсько-правової відповідальності (санкції як правові засоби та підстави звільнення).	10	2	2	3	3
Тема 6. Господарсько-правова відповідальність у сферах технічного регулювання, стандартизації та захисту прав споживачів.	10	2	2	3	3
Модульний контроль	2				
Разом за змістовним модулем 3	22	4	4	6	6
Змістовий модуль 4.					
Тема 7. Господарсько-правова відповідальність у сфері правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.	10	2	2	3	3
Тема 8. Господарсько-правова відповідальність у сферах технічного регулювання, стандартизації та захисту прав споживачів.	10	2	2	3	3
Модульний контроль	2				
Семестровий контроль	30				
Разом за змістовним модулем 4	52	4	4	6	6
Усього годин	120	16	16	24	26

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Тема 1. Загальні положення про господарсько-правову відповідальність.

Поняття господарсько-правової відповідальності. Юридична відповідальність у господарському праві як комплексний правовий інститут. Господарські правопорушення як особливий предмет юридичного регулювання навчальної дисципліни Господарсько-правова відповідальність. Відмінність господарсько-правової відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Презумпція винуватості у господарських правовідносинах.

Тема 2. Характерні ознаки та види господарсько-правової відповідальності.

Характерні ознаки господарсько-правової відповідальності. Загальні (родові) ознаки юридичної відповідальності та особливі (видові) ознаки за правопорушення у сфері господарювання, що складають характерні ознаки господарсько-правової відповідальності.

Види господарсько-правової відповідальності: відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції. Критерії класифікації санкцій господарсько-правової відповідальності.

Змістовий модуль 2.

Тема 3. Мета, функції та принципи господарсько-правової відповідальності.

Мета, що має забезпечуватись окремими видами господарсько-правової відповідальності. Господарсько-правова відповідальність як невід'ємна складова забезпечення господарського правопорядку. Функції господарсько-правової відповідальності, що визначаються напрямом її дії. Функції господарсько-правової відповідальності, що визначаються господарським результатом. Принципи господарсько-правової відповідальності.

Тема 4. Межі господарсько-правової відповідальності (підстави та строки реалізації).

Підстави та межі господарсько-правової відповідальності. Юридичні та фактичні підстави господарсько-правової відповідальності. Правопорушення як підстава для господарсько-правової відповідальності. Протиправна дія або бездіяльність суб'єкта господарських відносин. Класифікація за видами господарських правопорушень. Систематизація господарських правопорушень в окремі групи за певними критеріями. Строки реалізації господарсько-правової відповідальності

Змістовий модуль 3.

Тема 5. Межі господарсько-правової відповідальності (санкції як правові засоби та підстави звільнення).

Господарські санкції як правові засоби відповідальності у сфері господарювання. Випадки зменшення розміру та звільнення від відповідальності. Підстави звільнення від господарсько-правової відповідальності. Особливості видів господарсько-правової відповідальності в залежності від видів господарських правопорушень і санкцій, встановлених за ці правопорушення: відшкодування збитків; штрафні санкції; оперативно-господарські санкції; конфіскація; господарсько-адміністративні штрафи; планово-госпрозрахункові (оціночні) санкції; господарсько-організаційні санкції.

Тема 6. Господарсько-правова відповідальність у сферах технічного регулювання, стандартизації та захисту прав споживачів.

Технічне регулювання і стандартизація у сфері господарювання. Принципи державної політики у сфері технічного регулювання, стандартизації та оцінки відповідності. Процедури оцінки відповідності. Державний ринковий нагляд і контроль продукції. Організація та порядок здійснення державного ринкового нагляду і контролю продукції. Обов'язки суб'єктів господарювання під час здійснення ринкового нагляду та контролю. Господарсько-правові заходи захисту прав споживачів. Органи, що здійснюють державний захист прав споживачів. Порядок накладення та стягнення штрафів за порушення законодавства про захист прав споживачів.

Змістовий модуль 4.

Тема 7. Господарсько-правова відповідальність у сфері правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Поняття і принципи зовнішньоекономічної діяльності. Принципи зовнішньоекономічного підприємництва. Суб'єкти і види зовнішньоекономічної діяльності. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Правові режими для іноземних суб'єктів. Ліцензування і квотування зовнішньоекономічних операцій. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Правовий режим іноземних інвестицій. Компетенція органів місцевого самоврядування у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Тема 8. Господарсько-правова відповідальність та спеціальні режими господарювання.

Поняття, види та правове регулювання спеціальних режимів господарювання. Спеціальні (вільні) економічні зони. Особливості здійснення господарської діяльності на державному кордоні України. Господарська діяльність у санітарно-захисних, водоохоронних зонах, зонах санітарної охорони та інших охоронних зонах. Особливості здійснення господарської діяльності на території пріоритетного розвитку. Спеціальний режим господарювання на територіях, радіоактивно забруднених внаслідок Чорнобильської катастрофи.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

для денної форми навчання

№ з/п	Вид діяльності студента	Макс. кількість балів за одиницю	Зм. Модуль 1		Зм. Модуль 2		Зм. Модуль 3		Зм. Модуль 4	
			Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість балів за вид
1	Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	2	2	2	2
2	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	2	2	2	2
3	Відвідування практичних занять	1	3	3	3	3	3	3	3	3
4	Робота на практичному занятті	10	3	30	3	30	3	30	3	30
5	Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	2	20	2	20
6	Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
7	Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Разом	-		87		87		87		87
	Максимальна кількість балів:					348				
	Коефіцієнт					0,172				
	Підсумковий бал проміжного контролю					60				
	Екзамен					40				
	Підсумковий бал					100				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

6.2.1. Теми наукових повідомлень(індивідуальні навчально-дослідні завдання):

1. Юридичні підстави господарсько-правової відповідальності.
2. Проблеми відповідальності суб'єктів господарювання, їх учасників і власників майна
3. Правова природа адміністративно-господарських санкцій
4. Сутність та функціональне призначення штрафних санкцій в сфері господарювання.
5. Фіктивне господарювання як господарського правопорушення

6.2.2. Контрольні питання:

1. Поняття, підстави та функції господарсько-правової відповідальності
2. Класифікація господарсько-правових санкцій
3. Форми господарсько-правової відповідальності
4. В чому полягає необхідність господарсько-правової відповідальності?
5. Проаналізувати елементний склад господарських правопорушень.
6. Визначити особливості застосування господарсько-правової відповідальності.
7. В чому зміст класифікації санкцій за критерієм впливу?
8. В чому зміст санкцій у вертикальних відносинах?
9. Як визначається розмір штрафних санкцій?
10. Обґрунтувати місце загальних функцій господарсько-правової відповідальності.
11. Визначити і обґрунтувати провідну функцію господарсько-правової відповідальності.
12. В чому роль інформаційної функції?
13. Назвати і пояснити принципи господарської відповідальності.
14. Спільні форми господарсько-правової відповідальності як у цивільному так і господарському праві.
15. В чому особливості адміністративно-господарських санкцій?

6.2.3. Завдання для самостійної роботи:

1. Відмінність господарсько-правової відповідальності від цивільної та адміністративної.
2. Співвідношення понять «господарсько-правова відповідальність» і «господарсько-правові санкції».
3. Мета застосування господарсько-правової відповідальності.
4. Особливості застосування господарсько-правової відповідальності (порівняно з цивільною та адміністративною).
5. Співвідношення понять «неустойка» та «оперативно-господарські санкції».
6. Форми господарсько-правової відповідальності, що застосовуються: 1) у договірних відносинах; 2) у недоговірних (в т.ч. вертикальних) відносинах.

6.2.4. Ситуаційні завдання:

Ситуація 1.

Приватне підприємство (ПП), що спеціалізувалося на посередницькій діяльності у сфері оптової торгівлі, укладало господарські договори у спрощеній формі шляхом обміну факсами, в яких зазвичай визначалися предмет договору (без належної конкретизації), орієнтовна ціна та такі ж орієнтовні терміни виконання договірних зобов'язань.

За одним з таких договорів контрагент ПП ТОВ «Ранок», на думку директора приватного підприємства, не виконав своє зобов'язання щодо поставки плащів, замінивши їх зимовими куртками тієї ж кількості, що і передбачалося договором, хоча в телефонних розмовах директор ПП неодноразово наголошував на першочерговість поставки саме плащів.

Приватне підприємство звернулося до господарського суду з позовом про стягнення з свого контрагента (1) заподіяних збитків у сумі вартості непоставлених плащів та (2) штрафних санкцій у розмірі 20% вартості непоставлених пал'ят, посилаючись на ч. 2 ст. 231 ГК України та Положення про поставки товарів народного споживання. ТОВ «Ранок» проти позову заперечувало, посилаючись на відповідність здійсненої поставки умовам договору щодо його предмету, який визначався як «верхній одяг для осінньо-зимового періоду», а також на відсутність положень про штрафні санкції в договорі та неправомірність застосування позивачем положень ч. 2 ст. 231 ГК України та акту СРСР – Положення

про поставки. Крім того, відповідач (ТОВ «Ранок») у своєму відзиві на позовну заяву зауважив про невжиття позивачем досудового порядку розгляду спору.

Чи є в даному випадку підстави для застосування господарсько-правової відповідальності?

Чи вірно застосував позивач норми матеріального права?

За яких умов може застосовуватися положення ч. 2 ст. 231 ГК України?

Які заходи могли б попередити виникнення подібного спору?

Розв'яжіть цю ситуацію з посиланням на відповідні норми актів законодавства.

Ситуація 2.

Державна комісія з цінних паперів і фондового ринку відмовила ПАТ у реєстрації інформації про проведення відкритої підписки на акції другої емісії, посилаючись на порушення емітентом законодавства, зокрема, положення про неприпустимість збільшення статутного фонду АТ до повної його сплати (тобто до повної оплати акцій попередніх емісій). ПАТ наполягало на реєстрації інформації, оскільки за допомогою додаткової емісії прагнуло поліпшити свій фінансовий стан і попередити настання неплатоспроможності, що реально йому загрожувала.

Чи належить така відмова до господарсько-правових санкцій? Обґрунтуйте свою відповідь.

Який вид відносин склався в даному випадку між ПАТ і ДКЦПФР?

Які види (форми) господарсько-правової відповідальності можуть застосовуватися у відносинах такого виду?

Чи може ВАТ оскаржити рішення ДКЦПФР?

Наскільки реальні можливості ПАТ задовольнити свої інтереси? Чи є інтереси ПАТ законними?

Ситуація 3.

АТ «Хімзавод» з початку свого відкриття після реконструкції, що відбулося 1 вересня 1998 р., скидав у озеро, розташоване біля заводу, неякісно очищені стоки. Представники громадськості систематично зверталися до різноманітних органів влади (держави та місцевого самоврядування), органів масової інформації, проте безуспішно, оскільки директор заводу досить ефективно протягом багатьох років використовував свій статус народного депутата України, ділові та родинні зв'язки, аби уникнути відповідальності. Нарешті, після чергового звернення до Міністерства охорони навколишнього природного середовища України, яке після резонансної телепередачі про забрудненні хімзаводом унікального озера, 21 вересня 2007 р. організувало проведення екологічної експертизи і за її результатами застосувало адміністративно-господарські санкції у формі заборони на здійснення АТ «Хімзавод» господарської діяльності до усунення виявлених порушень в очисних спорудах. Мешканці прилеглих до озера будинків, утворивши громадське об'єднання «За чисте озеро», звернулися до суду з позовом про стягнення з АТ «Хімзавод» 250 млн. грн. – як компенсації за заподіяну озеру та навколишнім мешканцям шкоду (вартість очищення озера від забруднення відходами хімічного виробництва – наскільки це можливо за сучасних технологій), насадження навколо озера лісопосадок та створення інфраструктури відпочинку для мешканців прилеглих місцевостей. Відповідач проти позову заперечував, наполягаючи на пропущенні позовної давності. Позивач наполягав на позовних вимогах, посилаючись на: а) протидію відповідача у проведенні екологічної експертизи і появу реальної можливості отримати документальні докази (в т.ч. акт експертизи) лише після втручання у вересні 2007 р. засобів масової інформації (насамперед, телебачення) та Мінприроди; б) тривалий характер порушення, негативний результат якого з роками лише накопичувався, загрожуючи загибелі озера як унікальної екосистеми; в) значну суспільну вагу відновлення озера; г) на порушення АТ «Хімзавод» публічних інтересів, ігнорування ним вимог природоохоронного законодавства, прав та законних інтересів мешканців будинків, розташованих на прилеглий до озера території, на чисту воду (вода в місцевому водогоні була з озера, і навіть після очищення не відповідала встановленим вимогам), на користування природними об'єктами для відпочинку.

Як проявляється в даному випадку порушення у сфері господарювання?

Протягом яких строків може бути застосована господарсько-правова відповідальність?

Які межі господарсько-правової відповідальності?

Чи можуть одночасно застосовуватися адміністративно-господарські санкції та відшкодування збитків?

Дайте оцінку діям сторін зазначених відносин та спрогнозуйте результат розгляду справи в суді.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
5	студент засвоїв теоретичний матеріал, який винесений на самостійну роботу, застосування для оформлення результатів самостійної роботи не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури та творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, теорією; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій. Оформлення результатів самостійної роботи повинно бути логічним та послідовним.
4	студент засвоїв теоретичний матеріал з відповідної теми який винесений на самостійну роботу, та наявне вміння орієнтуватися в ньому, усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "5 балів", при наявності незначних помилок або не зовсім повних висновків за одержаними результатами. Оформлення виконаного завдання з самостійної роботи має бути послідовним.
3	студент не повністю засвоїв тему для самостійного опрацювання не досконало володіє основними поняттями та положеннями навчальної дисципліни, невпевнено орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність знань.
1-2	студент не опанував навчальний матеріал з відповідної теми для самостійного опрацювання, не знає основних понять і термінів наукової дисципліни, не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове або логічне мислення.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням різних завдань. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерій
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою;допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення юридичного поняття. Відповідь на запитання дає неповно і поверхнево.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Семестровий контроль знань студентів з дисципліни здійснюється у формі екзамену.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни

для денної форми навчання

Разом: 120 год., із них: лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., практичні заняття – 24 год., модульний контроль – 8 год., самостійна робота – 26 год., семестровий контроль – 30 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VII
Модулі (бали)	Зм. Модуль 1 (87 б)		Зм. Модуль 2 (87 б)		Зм. Модуль 3 (87 б)		Зм. Модуль 4 (87 б)	
Лекції (бали)	<i>Л1 (1бал)</i>	<i>Л2 (1бал)</i>	<i>Л3(1бал)</i>	<i>Л4 (1 б)</i>	<i>Л5(1 б)</i>	<i>Л6(1 б)</i>	<i>Л7 (1 б)</i>	<i>Л8 (1 б)</i>
Семінарські заняття (бали)	<i>С 1 1-11 балів</i>	<i>С 2 1-11 б.</i>	<i>С 3 1-11 б.</i>	<i>С 4 1-11 б.</i>		<i>С 5 (11 б) С 6 (11 б)</i>	<i>С 7 (11 б) С 8 (11 б)</i>	
Практичні заняття (бали)	<i>П1 (11 б) П2(11 б)</i>	<i>П3 (11 б)</i>	<i>П4(11 б)</i>	<i>П5 (11 б) П6 (11 б)</i>	<i>П7 (11 б) П8 (11 б)</i>	<i>П9 (11 б)</i>	<i>П10 (11 б)</i>	<i>П11 (11 б) П12 (11 б)</i>
СР (бали)	<i>Письмове завдання 5 балів</i>		<i>Письмове завдання 5 балів</i>		<i>Письмове завдання 5 балів</i>		<i>Письмове завдання 5 балів</i>	
Модульна КР		<i>Мкр 1 25 балів</i>		<i>Мкр 2 25 балів</i>		<i>Мкр 3 25 балів</i>		<i>Мкр 4 25 балів</i>
Підсумковий контроль (вид, бали)	<i>Екзамен (40 балів)</i>							

8. Рекомендовані джерела

Нормативні джерела:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України, - 2003. -№ 18, № 19-20, № 21-22. - ст. 144.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 року //Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003. - №№ 40-44. - ст. 356.
4. Господарсько-процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1992. - № 6. - ст. 56.
5. Податковий Кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2010. - № 6. - ст. 56.
6. Земельний кодекс // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2002, N3-4.-ст.27.
7. Кодекс України про надра // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1994,N36.-ст. 340.
8. Лісовий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1994, N 17.-ст.99.
9. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 1995.N24.-ст. 189.
10. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР).-2011,N 13-14, N 15-16,N 17.-ст. 112.
11. Кримінальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001, N 25-26. - ст. 131.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення // Відомості Верховної Ради Української РСР (ВВР) 1984. - додаток до №51. -ст. 1122.
13. Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1995, NN 47,48,49, 50, 51, 52. - ст. 349.
14. Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -2002,N 38-39. -ст. 288.
15. Статут залізниць України: Постанова Кабінету Міністрів України від 6 квітня 1998 року № 457 // Офіційний вісник України - 1998 р. -№ 14.-ст. 150.
16. Закон України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори" // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1995, N 10. -ст. 60.
17. Закон України "Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2013. - № 3. - ст. 23.
18. Закон України "Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб-підприємців" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2003, N 31-32.-ст. 263.
19. Закон України "Про інститути спільного інвестування" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2013. - N 21. - ст. 103.
20. Закон України "Про захист економічної конкуренції" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001. - N 12. - ст. 64.
21. Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -2013.-N31.-ст.440.
22. Закон України "Про кооперацію" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2004,N 5. -ст. 35.
23. Закон України "Про споживчу кооперацію" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1992, N 30. - ст. 414.
24. Закон України "Про сільськогосподарську кооперацію" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1997, N 39. -ст. 261.
25. Закон України "Про свободу совісті та релігійні організації" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). - 1991, N 25. - ст. 283.
26. Закон України "Про оренду державного та комунального майна" // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1992, N 30. - ст. 416.
27. Закон України "Про господарські товариства" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1991, N 49. — ст. 682.
28. Закон України "Про акціонерні товариства" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2008, N 50-51. - ст. 384.

29. Закон України "Про банки і банківську діяльність" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). — 2001, N 5-6. - ст. 30.
30. Закон України "Про страхування" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1996, N 18.-ст. 78.
31. Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1991, N 41. - ст. 546.
32. Закон України "Про тваринний світ" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2002, N 14. - ст. 97.
33. Закон України "Про рослинний світ" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1999, N 22-23. - ст. 198.
34. Закон України "Про природно-заповідний фонд України" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1992, N 34. - ст. 502.
35. Закон України "Про охорону атмосферного повітря" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1992, N 50. - ст. 678.
36. Закон України "Про цінні папери і фондовий ринок" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2006, N 31. - ст. 268.
37. Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2000, N 36. - ст. 299.
38. Закон України "Про стандартизацію" // Відомості Верховної Ради (ВВР).-2001,БІЗ1.-ст. 145.
39. Закон України "Про підтвердження відповідності" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001, N 32. - ст. 169.
40. Закон України "Про ціни і ціноутворення" // Відомості Верховної Ради України. - 2013. - N 52. - ст. 650.
41. Закон України "Про захист економічної конкуренції" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2001, N 12. - ст. 64.
42. Закон України "Про природні монополії" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2000, N 30. - ст. 238.
43. Закон України "Про зайнятість населення" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). - 1991, N 14.-ст. 170.
44. Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" // Відомості Верховної Ради (ВВР). -2000,N22.-СТ. 171.
45. Закон України "Про Анти монопольний комітет України" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1993, N 50.-ст. 472.
46. Закон України "Про захист від недобросовісної конкуренції" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). -1996, N 36. - ст. 164.
47. Закон України "Про фінансовий лізинг" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1998, N 16. - ст. 68.
48. Закон України "Про транспорт" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1994, N 51. - ст. 446.
49. Закон України "Про інвестиційну діяльність" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1991, N 47. - ст. 646.
50. Закон України "Про основи містобудування" //Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1992, N 52. - ст. 683.
51. Закон України "Про відповідальність за правопорушення у сфері містобудування" // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1994, N 46. - ст. 411.
52. Закон України "Про архітектурну діяльність" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1999, N 31. - ст. 246.
53. Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2011, N 34. - ст. 343.
54. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" // Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР). - 1991, N 29. - ст. 377.
55. Закон України "Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон" // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1992, N 50. - ст. 676.

56. Постанова Кабінету Міністрів України "Про заходи щодо створення та функціонування спеціальних (вільних) економічних зон і територій із спеціальним режимом інвестиційної діяльності"//24 вересня 1999 р. № 1756.
57. Постанова Кабінету Міністрів України "Про ліцензування господарської діяльності, пов'язаної із створенням об'єктів архітектури" // від 5 грудня 2007 р. № 1396.
58. Постанова Ради Міністрів України "Про Статут автомобільного транспорту УРСР" // ЗП УРСР. - 1969 р., N 7. - ст. 88.
59. Статут внутрішнього водного транспорту // Постанова Ради Міністрів СРСР від 15 жовтня 1955 року.
60. Постанова Кабінету Міністрів України "Про строк дії ліцензії на провадження певних видів господарської діяльності, розміри і порядок зарахування плати за її видачу" від 29 листопада 2000 р. N 1755.
61. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження переліку органів ліцензування" від 14 листопада 2000 р. N 1698
62. Постанова Верховної Ради України " Про право власності на окремі види майна" // Відомості Верховної Ради (ВВР). - 1992, N 35. - ст. 517.
63. Постанова Пленуму ВСУ від 25.04.2003р. № 3 "Про практику застосування судами законодавства про відповідальність за окремі злочини у сфері господарської діяльності".
64. Положення про порядок подання заяв до Антимонопольного комітету України про попереднє отримання дозволу на концентрацію суб'єктів господарювання (Положення про концентрацію) // Розпорядження Антимонопольного комітету України від 19.02.2002р. № 33-р.
65. Наказ Міністерства фінансів України "Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку в державному секторі 122" від 12.10.2010р. №1202.
66. Указ Президента "Про Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав споживачів" від 13 квітня 2011 року № 465/201.
67. Принципы международных коммерческих договоров (принципы УНИ-ДРУА від 01.01.1994 року // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_920.
68. Конвенція ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів від 11.04.1980 року// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zak.on.gas.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg:=995_003.

Базова

1. Господарське право: підручник / Д.В. Задихайло, В.М. Пашков, Р.П. Бойчук та ін.; за заг. ред. Д.В. Задихайла, В.М. Пашкова. – Х.: Право, 2012. – 696 с.
2. Господарське право: Підручник / О.П. Подцерковний, О.О. Квасницька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Х.: Одиссей, 2012. — 640 с.
3. Господарське право: навчальний посібник / В. І. Лебідь, Н. О. Можаровська, Л. Л. Нескороджена. – Київ : КНТ, 2014. – 424 с.
4. Баулін О. В., Лебідь В.І., Матвеев П. С., Матвеева С. П., Пожидаєва М. А. Адвокатський Адвокатський іспит: підготовчий курс : Навч. посіб. / О.В. Баулін, В.І. Лебідь, П.С. Матвеев та ін. 7-ме вид., доповн. і перероб. Київ : Алерта, 2019. 882 с. ISBN 978-617-566-573-2; УДК 347.965(07)
5. Лебідь В.І., Матвеев П.С., Матвеева С. П. Зразки документів з приватного права (цивільне, сімейне, житлове, трудове, земельне, цивільно-процесуальне та господарсько- процесуальне законодавство України): Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. / В.І. Лебідь, П.С. Матвеев, С. П. Матвеева. К.: Алерта, 2019. 160 с. ISBN 978-617-566-485-8; УДК 346/347+349].077(477)(075.8)
6. Матвеев П. С. Господарське право України: Навч. посіб. / П.С. Матвеев. – 2-ге вид., допов. і перероб. – К.: Правова Єдність, 2017. – 48 с.
7. Цивільне право України: посіб. для аудитор. і самост. вивчення курсу / за ред. Є. О. Харитонова, І. В. Давидової, К. Г. Некіт. Одеса: Фенікс, 2016. 570 с.
8. Цивільне право (в схемах): навчальний посібник / П.С. Матвеев, В.І. Бірюков – К.: Алерта, 2013. – 256 с.
9. Щербина В.С. Господарське право: підручник В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2013.

Допоміжна

1. Адамовська О. Співвідношення термінів „штрафні санкції” та „неустойка” // Проблеми Державотворення і захисту прав людини в Україні. Матеріали XIII регіональної науково-практичної конференції (8-9 лютого 2007р.) - С.259.
2. Андреев Д.О. Адміністративно-господарські санкції // Південноукраїнський правничий часопис. - №4, 2007. - с.221.
3. Гапало С.Ю. Сутність та функціональне призначення штрафних санкцій в сфері господарювання. // Право і Безпека.- №6, 2007. - с.107.
4. Господарське право: Навчальний посібник у схемах і таблицях / За ред. к.ю.н., доц. Шелухина М.Л,- К.: Центр навчальної літератури, 2006. – с. 616.
5. Господарське право: Практикум / За ред. В.С. Щербини. - К.: Юрінком Інтер, 2001. - с.200.
6. Граве К.А. Договорная неустойка в советском праве. — М.: Изд. Юридическая литература, 1950. - с.14-15.
7. Ковалова Т.С. До питання про цивільне правопорушення як підставу недоговірної відповідальності // Часопис Київського університету права, 2008.- №3.
8. Лазарева Т.П. Штрафные санкции в хозяйственных отношениях.- М., 1987.
9. Легка І. Питання співвідношення положень ГК України та ЦК України про стягнення неустойки (штрафних санкцій) // Юридична Україна -№8, 2004. - с.80.
10. Лук'янець Д. Про правову природу адміністративно-господарських санкцій // Підприємництво, господарство і право. - №3, 2005.- с.13-14.
11. Малейн Н.С. Имущественная ответственность в хозяйственных отношениях. - М., 1968.
12. Мамутов В.К., Овсиенко В.В., Юдин В.Я. Предприятие и материальная ответственность. - К., 1971.
13. Медведев А. Особливості відповідальності за порушення вимог законодавства при захист економічної конкуренції // Підприємництво, господарство і право. - №9, 2008.- с.44-48.
14. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / За ред. В.К. Мамутова. - К.: Юрінком Інтер, 2004. - с. 354.
15. Райхер В.К. Штрафные санкции в борьбе за договорную дисциплину // Советское государство и право. - 1955. - №5.- с.73-81.
16. Татькова З.Ф. Господарсько-правова відповідальність: напрями вдосконалення законодавства. - Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. Збірник наукових праць. - №4, 2006. - с.320-331.
17. Терьохін С. Відповідальність за порушення комерційних контрактів // Підприємництво, господарство і право. - №7, 2004. - с.29.
18. Ткачук А.Л. Значення вини у відносинах відповідальності за порушення договірних зобов'язань: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня к.ю.н. - Київ, 2002 р.
19. Шишка Р. Б. Окремі аспекти господарсько-правової відповідальності / Р. Б. Шишка // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – К.: НАУ, 2015. – № 1 (34). – С. 130-133.
20. Шпомер А. Особливості господарської відповідальності у сфері економіки // Підприємництво, господарство і право. - №6, 2002. - с.6-7.
21. Шпомер А. Господарська відповідальність як метод державного регулювання економіки // Підприємництво, господарство і право. - №7, 2002. – с.7-8.
22. Щеглов Д. Відмежування фіктивного господарювання як господарського правопорушення від злочину „фіктивне підприємництво” // Підприємництво, господарство і право. - №8, 2008.
23. Щеглов Д. Визначення фіктивного господарювання як господарського правопорушення // Сучасні проблеми юридичної науки, - Харків, 2008.
24. Щербина В.С. Адміністративно-господарські санкції організаційно-правового характеру: проблеми застосування // Університетські наукові записки. - №1, 2006. – с.141.
25. Щербина В. С. Господарсько-правова відповідальність: галузевий підхід, особливості застосування та напрямки подальших наукових досліджень / В. С. Щербина // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – К., 2013. – С. 10-15.
26. Юшина С. І. Адміністративно-господарські санкції та їх застосування в зовнішньоекономічній сфері / С. І. Юшина // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 2. – С. 202-205.

9. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – <http://zakon1.rada.gov.ua>
2. Президент України – [http:// www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)
3. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Конституційний суд України – [http:// www.ccu.gov.ua](http://www.ccu.gov.ua)
5. Верховний суд України – [http:// www.scourt.gov.ua](http://www.scourt.gov.ua)
6. Вищий адміністративний суд України - [http:// www.vasu.gov.ua](http://www.vasu.gov.ua)
7. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини – [http:// www.ombudsman.kiev.ua](http://www.ombudsman.kiev.ua)
8. Міністерство освіти і науки України – [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)
9. Міністерство праці та соціальної політики України – [http:// www.mlsp.gov.ua](http://www.mlsp.gov.ua)
10. МОП – [http:// www.ilo.org](http://www.ilo.org).
11. Рада Європи – [http:// www.coe.int](http://www.coe.int)
12. Права людини – [http:// www.humanrights.coe.int](http://www.humanrights.coe.int)
13. Європейський суд з прав людини – [http:// www.echr.coe.int](http://www.echr.coe.int)
14. Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
15. Європейська соціальна хартія – [http:// www.chartesociale.coe.int](http://www.chartesociale.coe.int)
16. Європейський Союз – [http:// europa.eu.int/index-en.htm](http://europa.eu.int/index-en.htm)
17. База законодавства ЄС - EUR-Lex – [http:// europa.eu.int/eur-lex/](http://europa.eu.int/eur-lex/)